

L.A. DANCE PROJECT

BENJAMIN MILLEPIED

INFO

DATA / DATES

zo 2, ma 3 juni 2013
Sun 2, Mon 3 June 2013

LOCATIE / VENUE

Stadsschouwburg Amsterdam, Grote Zaal

AANVANG / STARTING TIME

20.30 u

8.30 pm

DUUR / RUNNING TIME

2 uur, inclusief twee pauzes
2 hours, including two intervals

INLEIDING / INTRODUCTION

door by Jacq. Algra

19.45 u

7.45 pm

MEET THE ARTIST

met *with* Benjamin Millepied
ma 3 juni, na afloop van de voorstelling
Mon 3 June, after the performance
moderator Jacq. Algra

WEBSITES

www.ladanceproject.com
www.benjaminmillepied.com
www.mercecunningham.org
www.theforsythecompany.org

CREDITS

L.A. DANCE PROJECT

CURATORIAL COLLECTIVE

Benjamin Millepied, Founding Director
Charles Fabius, Founding Producer

Dimitri Chamblas

Matthieu Humery

Nico Muhly

DANS / DANCE

Aaron Carr

Charlie Hodges

Julia Eichten

Morgan Lugo

Nathan B. Makolandra

Rachelle Rifaïlides

Amanda Wells

HOOFD LICHT / LIGHTING DIRECTOR

Roderick Murray

HOOFD PRODUCTIE EN TECHNIEK /

PRODUCTION MANAGER AND TECHNICAL
DIRECTOR

Will Knapp

ZAKELIJK LEIDER / GENERAL MANAGER

Kathryn Luckstone

TONEELMEESTER / STAGE MANAGER

Jenna Woods

REPETITOR / REHEARSAL DIRECTOR

Charlie Hodges

PRODUCTIE / PRODUCTION

L.A. Dance Project

CHOREOGRAFIEËN / CHOREOGRAPHIES

Reflections (2013) commissioned by
Van Cleef & Arpels

CHOREOGRAFIE / CHOREOGRAPHY

Benjamin Millepied, i.s.m. *in collaboration*
with Julia Eichten, Charlie Hodges, Morgan
Lugo, Nathan B. Makolandra and Amanda
Wells

MUZIEK / MUSIC

David Lang

This was written by band, memory pieces

(selections), Andrew Zolinsky, piano

VISUELE INSTALLATIE, KOSTUUMS /
VISUAL INSTALLATION, COSTUME DESIGN

Barbara Kruger

LICHT / LIGHTING DESIGN

Roderick Murray

WERELDPREMIÈRE / WORLD PREMIERE

Parijs, 23.5.2013

Winterbranch (1964)

CHOREOGRAFIE / CHOREOGRAPHY

Merce Cunningham

uitvoering met toestemming en medewer-
king *performed with the permission and coopera-*
tion of the Merce Cunningham Trust

MUZIEKCOMPOSITIE / MUSIC

COMPOSITION

La Monte Young, *2 Sounds* (1960)

DECOR, KOSTUUMS / DÉCOR, COSTUME
DESIGN

Robert Rauschenberg

LICHT / LIGHTING DESIGN

Beverly Emmons (gebaseerd op concept van
based on concepts by Robert Rauschenberg)

REGIE / STAGING

Jennifer Goggans (assistent *assistant* Robert
Swinston)

WERELDPREMIÈRE / WORLD PREMIERE

Hartford, 21.3.1964

Quintett (1993)

CHOREOGRAFIE / CHOREOGRAPHY

William Forsythe in samenwerking met
in collaboration with Dana Caspersen,
Stephen Galloway, Jacopo Godani, Thomas
McManus, Jone San Martin

MUZIEK / MUSIC

Gavin Bryers, *Jesus' Blood Never Failed*
Me Yet (© Schott Music GmbH & Co. KG,
Mainz)

KOSTUUMS / COSTUME DESIGN

Stephen Galloway

LICHT / LIGHTING DESIGN

William Forsythe

REGIE / STAGING

William Forsythe, Stephen Galloway,
Thomas McManus, Jone San Martin
WERELDPREMIÈRE / WORLD PREMIERE
Frankfurt am Main, 9.10.1993

PROGRAMMA / PROGRAMME

Reflections
Benjamin Millepied

pauze *interval*

Winterbranch
Merce Cunningham

pauze *interval*

Quintett
William Forsythe

HET WONDERKIND

Het Franse wonderkind van de hedendaagse dans, Benjamin Millepied, staat op het Holland Festival met zijn L.A. Dance Project. Hij presenteert twee baanbrekende werken uit de dansgeschiedenis, *Winterbranch* (1964) van Merce Cunningham en *Quintett* (1993) van William Forsythe. Het drieluik start met een nieuwe choreografie van Millepied zelf, *Reflections* (2013).

Bij het grotere publiek werd Benjamin Millepied (1977) bekend door zijn choreografieën voor de Oscarwinnende thriller *Black Swan* (2010). Maar in de danswereld timmert Millepied al jaren aan de weg. Hij begon op achtjarige leeftijd met dansen, onder begeleiding van zijn moeder Catherine. Van zijn dertiende tot zijn zestiende volgde hij een opleiding bij het Conservatoire National de Lyon, en in 1992 maakte hij zijn Amerikaanse debuut tijdens een zomerprogramma van de School for American Ballet (SAB), de officiële opleiding van het New York City Ballet. In 1994 won hij de Prix de Lausanne en in 1995 ontving hij een beurs van het Franse Ministerie van Cultuur. In zijn laatste jaar op de opleiding won hij de Mae L. Wien Award for Outstanding Promise en werd hij bij het New York City Ballet ingelijfd. In 2001 werd hij hier gepromoveerd naar de rang van Principal Dancer. Millepied bleef tot 2011 als danser en choreograaf bij dit prestigieuze gezelschap betrokken. In september 2014 wordt hij de nieuwe balletdirecteur van l'Opéra de Paris.

L.A. Dance Project

In 2011 verhuisde Millepied van New York naar Los Angeles. Daar begon hij L.A.

Dance Project; een los verband van kunstenaars uit verschillende disciplines: componist Nico Muhly, consultant Matthieu Humery, producer Charles Fabius en filmproducent Dimitri Chamblas. Het collectief werd deels opgericht om de wereldstad Los Angeles te voorzien van een eigen balletgezelschap, maar vooral om een nieuw publiek aan te boren dat normaal niet snel naar dans in een formele setting gaat, aldus Millepied. L.A. Dance Project biedt nadrukkelijk méér dan ballet alleen en is gericht op de kruisbestuivingen tussen verschillende kunstvormen, talentontwikkeling en nieuwe toepassingen van dans binnen film en de beeldende kunsten.

Op het Holland Festival grijpt Millepied terug op twee zeer invloedrijke werken uit de recente dansgeschiedenis, van twee Amerikaanse meesterchoreografen: *Quintett* (1993) van William Forsythe en *Winterbranch* (1964) van Merce Cunningham. Het programma start met Millepieds eigen creatie, *Reflections* (2013). De eerste productie van L.A. Dance Project – met de eerdergenoemde stukken *Quintett*, *Winterbranch* en een andere choreografie van Millepied, *Moving parts* (2012) – was voor het eerst te zien op 22 september 2012 in The Music Center's Walt Disney Concert Hall in Los Angeles. Millepieds scherpe choreografieën van de twee klassiekers van Forsythe en Cunningham werden nadrukkelijk geprezen door de internationale danspers. Hun werk lijkt na al die jaren nog niets aan kracht te hebben ingeboet.

Juwelendans

Benjamin Millepieds choreografie *Reflections* kwam tot stand in nauwe samenwerking met de postminimalistische componist David Lang, de conceptuele kunstenaar Barbara Kruger en vijf dansers van L.A. Dance Pro-

ject. Lang is onder andere bekend van zijn memorabele arrangementen voor het Kronos Quartet voor de film *Requiem for a Dream* (2000) en werkte al eerder met Millepied voor diens choreografieën *Plainspoken* (2010) en *This part in darkness* (2011). Kruger maakte furore met haar kamervullende installaties vol zwart-wit fotografie van manshoge teksten en slogans. De strakke vormgeving van Kruger gaat direct tot de kern, en belichaamt de gevoelens van sensualiteit en vluchtige hunkering die zo aanwezig zijn in Millepieds choreografieën. Samen met Kruger – die verantwoordelijk is voor het decor en de kostuums – koos Millepied een aantal unieke, minimalistische passages uit Langs pianowerken *this was written by hand* en *memory pieces*, zoals vertolkt door Andrew Zolinsky. In *Reflections* komen al die invloeden samen. Naast virtuoos danser en choreograaf toont de Fransman zich met deze productie ook een begenadigd fondsenwerver. Zo wist hij de prestigieuze Franse juwelier en horlogemaker Van Cleef & Arpels te strikken om *Reflections* financieel te ondersteunen. In 1967 ging dansnestor George Ballanchine (1904-1983) hem daarin voor met het ballet *Jewels*, geïnspireerd op de glimmende juwelen van Claude Arpels. *Reflections* is de eerste van drie voorstellingen die Millepied zal maken in opdracht van Van Cleef & Arpels, onder de overkoepelende titel *Gems*. Hij geeft daarbij leiding aan twee totaal verschillende artistieke teams. De voorstelling ging vlak vóór het Holland Festival in première in het Théâtre du Châtelet, Parijs.

De Radicaal

Het experimentele *Winterbranch* van Merce Cunningham (1919-2009) is sinds de première in 1964 op de meest uiteenlopende manieren geïnterpreteerd. In Japan werd het gezien als een stuk over de gevolgen van een

atoomramp, en in Duitsland kwam bij veel toeschouwers de associatie met concentratiekampen bovendrijven. In zijn choreografie gaf Cunningham uiting aan het abstract expressionisme in zijn meest onverbiddelijke vorm. *Winterbranch* toont een serie beelden van worsteling, zinloze prestatie, verlies, en weer opnieuw beginnen. Kortom: beelden van de moderne stuntelende mens. Het radicaal minimalistische werk draait om twee 'facts of dancing', aldus Cunningham: vallen en opstaan. De dansers – gehuld in uniforme trainingspakken en sportschoenen – tonen een serie schijnbaar chaotische, maar strak gestileerde valpartijen vol scherpe contrasten, van slow motion tot verbijsterend snel. Als een nachtelijke roversbende die af en toe lijkt te worden belicht door de koplampen van langsrijdende auto's. Soms amper te zien vanwege het zeer donkere licht- en kostuumontwerp van kunstenaar Robert Rauschenberg. Totdat ze samenkomen in één simultaan vallende en opstijgende beweging. Voor de extreme soundtrack, getiteld *2 Sounds*, gebruikte Fluxus-componist La Monte Young het geluid van asbakken die langs een spiegel worden geschraapt, en stokken die tegen een Chinese gong worden geschuurd. Door de combinatie van dit atonale kabaal met de compromisloze choreografie van Cunningham verwierf dit werk een monumentale plaats in de dansgeschiedenis.

De liefdesbrief van de Antichrist

Danseres Tracy-Kai Maier stierf op 32-jarige leeftijd en liet twee jonge kinderen en een echtgenoot achter. Deze echtgenoot was de Amerikaanse danser en choreograaf William Forsythe (1949), één van de meest invloedrijke vernieuwers binnen de hedendaagse dans. Hij maakte *Quintett* als liefdesbrief aan zijn stervende vrouw, deels als rouwverwerking, maar vooral als lofzang op haar levens-

lust. De choreografieën van Forsythe worden gekenmerkt door zijn eigenzinnige, expressieve draai aan de basistechnieken en posities uit het klassieke ballet. Met veel ruimte voor improvisatie binnen de bestaande structuren, met nadruk op een collectieve werkwijze, en een grote interesse voor andere kunstvormen, zoals beeldende kunst en architectuur. Het leverde Forsythe onder danspuriteinen de bijnaam The Antichrist of Ballet op. In *Quintett* speelt de muziek ook een bijzondere rol. Er wordt gedanst op het beroemde, repetitieve muziekstuk *Jesus' blood never failed me yet* (1971) van Gavin Bryars. In deze compositie verwerkt Bryars een krakerig, 25 seconden durend audiofragmentje van een zingende zwerver – ooit opgenomen voor een documentaire over het tragische straatleven in Londen – in een schijnbaar eindeloos herhalende ‘loop’ tot een bombastisch aanzwellende orkestratie van 25 minuten. Op een dansvloer gevuld met helder, wit licht geeft *Quintett* gestalte aan de terugkerende thema’s in Bryars compositie: verlies, hoop, angst en blijdschap. Als tegenwicht van het ritme van Bryars ontstaat een almaar voortdurende en aanzwellende stroom van beweging – in duo’s, solo’s en trio’s, die samenvloeien tot complexe, dynamische en uitbundige patronen. Als een euforische stortvloed van dans, waarin ook het naderende, onafwendbare einde besloten ligt. De choreograaf koos dit stuk vanwege de verbijsterend complexe ‘architectuur’ van de compositie, zoals Forsythe het zelf omschrijft. Bryars had als muzikaal genie, puur op intuïtie, de grote mogelijkheden van dit korte fragment aangevoeld. Dat fascineerde Forsythe. Hij werd gegrepen door de wijze waarop het werk ontstaat ‘vanuit een serie kleine puntjes’. Forsythe: “Uit slechts één zin, met slechts één instrument: de menselijke stem. Ik heb altijd al een zeer archi-

tecturale benadering van muziek gehad. Ik zie de fysieke kant van muziek. Ik denk dat meerdere dansers dat zo ervaren.” Ondanks de tragische achtergrond en de beklemmende muziek is het stuk – een wals voor vijf dansers met een rol voor Millepied – allesbehalve morbide. Speelse, complexe bewegingen, razendsnelle veranderingen van richting en zwaartekrachtstartende sprongen wisselen elkaar in hoog tempo af.

MATERIAAL

- Smith, Sid. ‘*Quintett*’ a final love letter from William Forsythe, Chicago Tribune A&E, 15 mei 2012. http://articles.chicagotribune.com/2012-05-15/entertainment/ct-ent-0516-dance-card-hubbard-20120516_1_new-works-love-dance-collective
- Whittenburg, Zachary. *William Forsythe in conversation with Zachary Whittenburg*, Critical Correspondence, Movement Research (blog). 28 mei 2012. <http://www.movementresearch.org/criticalcorrespondence/blog/?p=5213>
- Vaughan, David. *Winterbranch* (1964), Dance Capsules, Merce Cunningham Trust. http://www.mercecunningham.org/index.cfm/choreography/dancedetail/params/work_ID/83/
- Siegel, Marcia B. *Summerspace and Winterbranch*, The Shapes of Change: Images of American Dance, p 299.

THE PRODIGY

The French prodigy of contemporary dance, Benjamin Millepied, is at the Holland Festival with his L.A. Dance Project. He is presenting two trailblazing works in the history of dance, *Winterbranch* (1964) by Merce Cunningham and *Quintett* (1993) by William Forsythe. The trilogy starts with a new choreography by Millepied himself, *Reflections* (2013).

Benjamin Millepied (b. 1977) first became known amongst the general public for his choreography for the Oscar-winning thriller *Black Swan* (2010). But in the dance world, Millepied has been in the spotlight for years. He started his dance training at the age of eight, under the supervision of his mother Catherine. From the age of 13 to 16, he studied at the Conservatoire National de Lyon, and in 1992 he made his American debut during a summer program at the School for American Ballet (SAB), the official school of the New York City Ballet. The following year he became a student at the SAB, having received a scholarship from the French ministry of culture. In 1994, he won the Prix de Lausanne. In his last year at the school he won the Mae L. Wien Award for Outstanding Promise, and was invited to become a member of the New York City Ballet. In 2001, he was promoted to the rank of Principal Dancer. Millepied remained as a dancer and choreographer with this prestigious company until 2011. In September 2014, he will become the new ballet director of l’Opéra de Paris.

L.A. Dance Project

In 2011, Millepied moved from New York to Los Angeles, where he began L.A. Dance Project, a loose association of artists from various disciplines: composer Nico Muhly, consultant Matthieu Humery, producer Charles Fabius and film producer Dimitri Chamblas. The collective was founded in part to provide the metropolis of Los Angeles with a ballet company of its own, but above all to tap a new audience that normally does not readily go to dance in a formal setting, according to Millepied. L.A. Dance Project expressly offers more than ballet alone, focusing on the cross-fertilization between different forms of art, the development of talent and new applications of dance within film and the visual arts. At the Holland Festival, Millepied is reviving two extremely influential works from recent dance history by two American master choreographers: *Quintett* (1993) by William Forsythe and *Winterbranch* (1964) by Merce Cunningham. The programme starts with Millepied’s own creation, *Reflections* (2013). The first production created by L.A. Dance Project – with the above-mentioned *Quintett* and *Winterbranch* and a different choreography by Millepied, *Moving parts* (2012) – premiered on 22 September 2012 in The Music Center’s Walt Disney Concert Hall in Los Angeles. Millepied’s clearly defined choreographies of the two classics by Forsythe and Cunningham were highly praised in the international dance press. After all these years, their work seems to have lost none of its power.

Jewellery Dance

Millepied’s own choreography, *Reflections*, was created in collaboration with the post-minimalist composer David Lang, the conceptual artist Barbara Kruger and five

dancers from L.A. Dance Project. Lang is known for his memorable arrangements for the Kronos Quartet for the film *Requiem for a Dream* (2000) among other things and had already worked with Millepied for his choreographies *Plainspoken* (2010) and *This Part in Darkness* (2011). Kruger caused a stir with her room-filling installations of black-and-white photographs of man-sized texts and slogans. Kruger's austere work goes straight to the core and embodies the feelings of sensuality and transitory craving that are so present in Millepied's choreographies. Together with Kruger – who is responsible for the decor and costumes – Millepied chose a number of unique, minimalist passages from Lang's piano works *this was written by hand* and *memory pieces*, as performed by Andrew Zolinsky. Millepied, who in addition to being a virtuoso dancer and choreographer is also a gifted fundraiser, persuaded the prestigious French jeweller and watchmaker Van Cleef & Arpels to support *Reflections* financially. Dance patriarch George Balanchine preceded him in this in 1967 for the ballet *Jewels*, inspired by the shining jewellery of Claude Arpels. *Reflections* had its premiere right before the Holland Festival, in the Théâtre du Chatelet in Paris.

The Radical

Since its premiere in 1964, the experimental *Winterbranch* by Merce Cunningham (1919-2009) has been interpreted in the most diverse ways. In Japan, it was seen as a reflection on the consequences of a nuclear disaster, and in Germany many spectators had an association with concentration camps. In his choreography, Cunningham presented abstract expressionism in its most unrelenting form. *Winterbranch* is a series of images of struggling, meaningless achievement, loss, and beginning anew. In short, images of the

modern, floundering person. This radically minimalist work revolves around two 'facts of dancing', according to Cunningham: falling and rising. The dancers – dressed in identical jogging suits and sports shoes – display a series of seemingly chaotic, but strictly stylized falls, full of sharp contrasts, from slow motion to incredibly quick. Like a gang of thieves in the night, who occasionally appear to be illuminated by the headlights of passing cars, at times barely visible because of the extremely dark lighting and costume design by artist Robert Rauschenberg – until they come together in one simultaneous falling and rising movement. For the extreme soundtrack, titled *2 Sounds*, the Fluxus composer La Monte Young used the sound of ashtrays scraping along a mirror and sticks rubbing against a Chinese gong. The combination of this atonal din with Cunningham's uncompromising choreography has earned this work a monumental place in the history of dance.

The Love Letter by the Antichrist

Dancer Tracy-Kai Maier died at the age of 32, leaving behind two young children and a husband. That husband was the American dancer and choreographer William Forsythe (b. 1949), one of the most influential innovators in contemporary dance. He made *Quintett* as a love letter to his dying wife, partly to cope with his grief, but especially as an ode to her passion for life. Forsythe's choreographies are characterized by his idiosyncratic, expressive twisting of the basic techniques and positions of classical ballet, with lots of room for improvisation within existing structures, an emphasis on a collective approach, and a great interest for other art forms, such as visual art and architecture. Dance puritans have reacted by nicknaming Forsythe 'The Antichrist of Ballet'.

In *Quintett*, music also plays an important role. The performers dance to the famous, repetitive musical piece *Jesus' Blood Never Failed Me Yet* (1971) by Gavin Bryars. In this composition, Bryars takes a crackly, 25 second long audio excerpt of a singing tramp – once recorded for a documentary on London's tragic homeless people – in a seemingly endlessly repeating loop and transforms it into a bombastically swelling, 25 minute long orchestration. On a dance floor flooded with clear white light, *Quintett* gives form to the returning themes in Bryar's composition: loss, hope, fear and joy. As a counterpart to Bryar's rhythm, a continually swelling stream of movement arises – in duos, solos and trios that flow together in complex, dynamic and exuberant patterns. Like a euphoric avalanche of dance, which also contains in itself the approaching, inevitable end. The choreographer chose this composition because of its astonishingly complex 'architecture', as Forsythe himself puts it. As a musical genius, Bryars had felt the great possibilities of this short excerpt out of pure intuition. That fascinated Forsythe. He was caught by the manner in which the work 'builds outward from a series of little, tiny points'. Says Forsythe, "Out of a single line. With a single instrument: the voice. I always have a really architectural feeling about music. *I see music physically*. I think many dancers probably do." Despite its tragic background and the doleful music, the piece – a waltz for five dances with a role for Millepied – is anything but morbid. Playful, complex movements, abrupt changes of direction and gravity-defying leaps follow each other at a rapid pace.

SOURCES

- Smith, Sid. 'Quintett', a Final Love Letter from William Forsythe, Chicago Tribune A&E, 15 May 2012. http://articles.chicagotribune.com/2012-05-15/entertainment/ct-ent-0516-dance-card-hubbard-20120516_1_new-works-love-dance-collective
- Whittenburg, Zachary. *William Forsythe in Conversation with Zachary Whittenburg*, Critical Correspondence, Movement Research (blog). 28 May 2012. <http://www.movementresearch.org/criticalcorrespondence/blog/?p=5213>
- Vaughan, David. *Winterbranch* (1964), Dance Capsules, Merce Cunningham Trust. http://www.mercecunningham.org/index.cfm/choreography/dancedetail/params/work_ID/83/
- Siegel, Marcia B. 'Summerspace and Winterbranch', *The Shapes of Change: Images of American Dance*, p 299.

BIOGRAFIEËN

ARTISTIEK TEAM:

De Franse danser en choreograaf **Benjamin Millepied** (1977) werd geboren in Bordeaux en begon op achtjarige leeftijd met dansen, onder begeleiding van zijn moeder Catherine. Van zijn dertiende tot zijn zestiende volgde hij een opleiding bij het Conservatoire National de Lyon, en in 1992 maakte hij zijn Amerikaanse debuut tijdens een zomerprogramma van de School for American Ballet (SAB), de officiële opleiding van het New York City Ballet. In 1994 won hij de Prix de Lausanne en in 1995 ontving hij een beurs van het Franse Ministerie van Cultuur voor een studie aan de SAB. In zijn laatste jaar op deze opleiding won hij de Mae L. Wien Award for Outstanding Promise en werd bij het New York City Ballet ingelijfd. In 2001 werd hij hier gepromoveerd naar de rang van Principal Dancer. Millepied bleef tot 2011 als danser en choreograaf bij dit prestigieuze gezelschap betrokken. Bij het grotere publiek werd hij bekend door zijn choreografieën voor, en rol in, de psychologische thriller *Black Swan* (2010). De film won een Oscar voor de rol van actrice Nathalie Portman – tevens zijn vrouw. Daarnaast was Millepied gastjurylid in het tv-programma *So you think you can dance?* In 2011 verhuisde Millepied naar Los Angeles. Daar begon hij L.A. Dance Project; een kunstcollectief met componist Nico Muhly, consultant Matthieu Humery, de Nederlandse producer Charles Fabius en filmproducent Dimitri Chamblas. De openingsvoorstelling, met onder andere choreo-

grafieën van William Forsythe en Merce Cunningham, ging op 22 september 2012 in première in The Music Center's Walt Disney Concert Hall. In september 2014 wordt Millepied de nieuwe balletdirecteur van l'Opéra de Paris. Hij volgt hier Brigitte Lefèvre op.

De Amerikaanse danser en choreograaf **William Forsythe** (1949) wordt beschouwd als één van de meest invloedrijke vernieuwers binnen de hedendaagse dans. Hij gaf een nieuwe inhoud aan het klassieke ballet en gebruikte de klassieke dans-technieken om tot een dynamische en 21e-eeuwse kunstvorm te komen. Daarbij zoekt Forsythe de kruisbestuiving met andere kunstvormen, zoals architectuur, beeldende kunst en digitale media. Zijn vernieuwingsdrang leverde hem de bijnaam The Antichrist of Ballet op. Forsythe, geboren in New York City, volgde zijn dansopleiding aan de Jacksonville University in Florida en de School of American Ballet in New York, en danste bij het Joffrey Ballet in Chicago. In 1976 verhuisde hij naar Stuttgart en werd huischoreograaf bij het Stuttgart Ballet, en in 1984 directeur van Ballett Frankfurt. In 2004 richtte hij zijn eigen gezelschap op, The Forsythe Company. Zijn werk werd internationaal geroemd. Zo ontving hij onder andere 3 Bessie Awards, 2 Laurence Olivier Awards en de Nijinsky Award. In 1994 zorgde Forsythe voor een revolutie in het dansonderwijs met zijn computerapplicatie *Improvisation Technologies*, gevolgd door een tweede in 2009, *Synchronous Objects for One Flat Thing, reproduced*. In 2010 lanceerde hij *Motion Bank*, een digitale

database voor choreografen. In hetzelfde jaar werd hij op de Biënnale van Venetië onderscheiden met een Gouden Leeuw. Zijn werk is meerdere keren op het Holland Festival te zien geweest, vorig jaar met zowel de dansvoorstelling *Bill & Mr. B.* als de choreografische installatie *City of Abstracts*.

De Amerikaanse choreograaf en dansvernieuwer **Merce Cunningham** (1919-2009) heeft een onuitwisbare invloed gehad op de ontwikkeling van de hedendaagse dans. Cunningham was als koploper van de postmoderne, experimentele dans een van de eerste choreografen die het aandurfde om het verhalende element volledig uit zijn werk te verwijderen. Dans ging hem uitsluitend om de puurheid en techniek van de bewegingen, en hoe de ene beweging tot de andere kon leiden. Daarbij vormden observaties van de natuur, de bewegingen van dieren, het toeval van de I Ching, en de krioelende mensenmassa's op de New Yorkse straten een onuitputtelijke inspiratiebron. Cunningham werd geboren in Centralia, Washington en maakte als kind kennis met het tapdansen. Hij studeerde dans en theater aan de Cornish School in Seattle en maakte van 1939 tot 1945 deel uit van het gezelschap van dansicoon Martha Graham. In 1944 maakte hij zijn debuut als choreograaf, met muziekvernieuwer John Cage als pianist. In 1959 richtte zijn Merce Cunningham Dance Company op, en vanaf zijn eerste internationale tournee (1964) kreeg hij als dansvernieuwer wereldwijd erkenning. Cunningham bleef tot aan het eind van zijn leven nauw samenwerken met kunste-

naars uit andere disciplines. Ook bleef hij extreem productief en innovatief, zo was hij een van de eersten die video en computerprogramma's gebruikte op de dansvloer. In 2010 werd de – reeds overleden – meester op het Holland Festival geëerd met een drieluik met choreografieën van Boris Charmatz en Jérôme Bel en een film van Tacita Dean.

Barbara Kruger is beeldend kunstenaar en werkt met beelden en woorden. In oktober 2013 heeft zij een solotentoonstelling in het Kunsthaus Bregenz. Recente installaties van haar werken te zien in de Kunsthalle Wien en zijn binnenkort ook te zien in Museum Ludwig in Keulen. Zij doceerde aan de University of California, Los Angeles.

David Lang is een gepassioneerd, veelzijdig en complex componist die de rusteloze geest van innovatie belichaamt. Lang is diep vergroeid met de klassieke traditie en scheidt tegelijkertijd muziek die door voortdurend nieuwe vormen te scheppen zo'n classificatie juist weerstaat. Lang ontving talloze onderscheidingen, waaronder de Pulitzer Prize, Amerikaans Musicalcomponist van het Jaar, Carnegie Hall's Debs Composer's Chair, de Prix de Rome en de BMW-Musiktheaterpreis (München). Zijn werk werd ondersteund door de Guggenheim Foundation, de Foundation for Contemporary Performance Arts, de National Endowment for the Arts, de New York Foundation for the Arts en de American Academy of Arts and Letters. In 1999 ontving hij een Bessie Award voor zijn muziek bij *The Most Dangerous Room in*

the House van choreografe Susan Marshall, waarbij zijn muziek live werd uitgevoerd door de Bang on a Can All-Stars tijdens het Next Wave Festival van de Brooklyn Academy of Music. *The Carbon Copy Building* won de 2000 Village Voice OBIE Award for Best New American Work. De opname van *The Passing Measure*, uitgebracht door Catalogue Records, werd door The New Yorker genoemd als een van de beste cd's van 2001. Zijn cd *Pierced* bij het label Naxos werd geprezen door zowel de rock-website Pitchfork als het tijdschrift voor klassieke muziek *Gramophone*, en werd door de *San Francisco Chronicle* zijn 'meest spectaculaire nieuwe werk in jaren' genoemd. De registratie van *The little match girl passion*, uitgebracht door Harmonia Mundi, ontving in 2010 een Grammy Award for Best Small Ensemble Performance. Lang is medeoprichter en artistiek leider van het legendarische New Yorkse muziekcollectief Bang on a Can. Zijn werk is uitgebracht door onder meer Sony Classical, Harmonia Mundi, Teldec, BMG, Point, Chenos, Argo/Decca en Cantaloupe. Zijn muziek wordt gepubliceerd door Red Poppy Music (ASCAP) en wereldwijd gedistribueerd door G. Schirmer Inc.

Roderick Murray verzorgt sinds 1898 lichtontwerp en -installaties voor nationale en internationale performances. Vanaf 2006 heeft hij ook het licht verzorgd voor verscheidene voorstellingen van Millepied, het meest recent voor *Moving Parts*. Zijn werk voor Millepied omvat vier wereldpremières en werd uitgevoerd in Europa en de Verenigde Staten, onder meer

door het New York City Ballet, het Ballet de l'Opéra de Lyon, het American Ballet Theatre, het Ballet du Grand Théâtre de Genève en het Festival de la Danse in Lyon. Murray ontwierp ook het licht en de entourage voor veel andere vernieuwende dansers en choreografen, onder wie Ralph Lemon, Kimberly Bartosik, Wally Cardona, Yanira Castro, en voor toonaangevende kunstenaars als Paul Simon, Sekou Sundiata en Susan Marshall.

Jennifer Goggans begon met dansen in haar geboorteplaats Owensboro, Kentucky. Ze zette haar studie voort bij het Nutmeg Ballet en behaalde haar BFA in Dans aan SUNY Purchase. Ze trad op met het Louisville Ballet, MOMIX, Chantal Yzermans en Christopher Williams. Vanaf 2000 maakte ze deel uit van Merce Cunningham Dance Company, totdat het in 2011 ophield te bestaan. Jennifer werd in 2005 benoemd als docent aan de Merce Cunningham Studio en in 2011 tot assistente van de Directeur Choreografie. Ze heeft werk van Cunningham op het podium gebracht voor het Augusta Ballet, Verb Ballet, Yale Dance Theater, Los Angeles Dance Project en het Parijse Ballet de l'Opéra. Jennifer is tevens modeontwerper en studeerde daarvoor aan het Fashion Institute of Technology. Ze heeft in New York voor verschillende choreografen de kostuums gemaakt.

Stephen Galloway was van 1986 tot 2004 Eerste Solist bij het Ballett Frankfurt van William Forsythe en werd daar in 1990 benoemd tot hoofd kostuumontwerp en stijlcóördi-

nator. Hij was art director voor modehuizen en ensceerde modeshows voor Yves Saint Laurent, Costume National, Versace en Issey Miyake. Hij was sinds 1997 artistiek adviseur en choreograaf voor de wereldtoernees en muziekvideo's van de Rolling Stones. Zijn kostuumwerk was internationaal te zien in producties van het American Ballet Theatre, de Opéra de Paris, La Scala in Milaan en in vele andere film-, opera- en televisieprojecten. Hij ontving een Bessie Award, een Laurence Olivier Award, en de Nijinsky Award voor zijn werk als danser en kostuumontwerper voor het Ballett Frankfurt.

Thomas McManus studeerde aan de North Carolina School of the Arts. In het begin van zijn danscarrière gaf hij in New York improvisatievoorstellingen in Westbeth Studios, danste hij bij een repertoiregezelschap en een seizoen bij het American Ballet Theater II, en had hij een rol in de Broadway musical *Cats*. Nadat hij naar Duitsland was verhuisd, danste hij van 1986 tot 1999 bij William Forsythe en zijn Ballett Frankfurt. Sinds 1999 maakt hij deel uit van de performance group 'commerce' die hij oprichtte samen met Nik Haffner. Tegenwoordig choreografeert hij voor vele verschillende podia, doceert hij Forsythe repertoire bij de grotere balletgezelschappen en geeft hij improvisatieles in Europa en Amerika.

Jone San Martin is danseres en choreografe. Ze werd geboren in Donostia, San Sebastián. Ze studeerde bij Mentxu Medel in San Sebastián en vervolgens aan het Institut del Teatre in Barcelona en aan Mudra International in

Brussel. Ze werkte bij verscheidene gezelschappen, waaronder de Compañía Nacional de Danza in Madrid, het Ulmer Theater in Duitsland en Jacopo Godani in Brussel, en trad in 1992 toe tot het Ballett Frankfurt onder leiding van William Forsythe. Ze is sinds 2004 lid van The Forsythe Company.

Charles Fabius studeerde Muziekwetenschap en Theatergeschiedenis aan de Rijksuniversiteit Utrecht. Hij begon zijn loopbaan als muzikrecensent in Nederland, totdat hij in 1979 verhuisde naar Parijs waar hij medeoprichter was van de Ecole d'Art Lyrique, een operaopleiding voor jonge zangers. In 1883 werd hij programmeur van de Parijse Opera Garnier. In de jaren 1990 leidde hij vanuit Parijs een prominent impresariaat en begeleidde hij onder meer Robert Wilson in zijn internationale carrière. Hij werd door de Franse regering benoemd tot Chevalier des Arts et des Lettres. In 2001 verhuisde hij naar New York, waar hij artistiek en zakelijk leider werd van de Byrd Hoffman Water Mill Foundation. In die hoedanigheid gaf hij leiding aan een grote fondsenwervingscampagne, onder meer voor de bouw van het nieuwe Watermill Center for the Arts en the Humanities dat in 2006 zijn deuren opende en het hele jaar door gebruikt kan worden. Sinds 2007 is Charles als adviserend producent voor de podiumkunsten verbonden aan het Solomon R. Guggenheim Museum in New York.

Dimitri Chamblas groeide op in de Frans-Zwitserse Alpen. Hij was zo gefascineerd door dans dat hij al op zijn tiende

jaar toetrad tot de beroemde dansschool van de Parijse Opera. Vervolgens studeerde hij moderne dans aan het Conservatoire National de Lyon waar hij de methodes leerde van kunstenaars als Merce Cunningham, Martha Graham en Alwin Nikolais. In 1994 choreografeerde hij *Soli-Bach* en werkte hij samen met Jean-Paul Gaultier, Eny Goldsworthy, Jean le Gac en componist Heiner Goebbels. In 1996 ontmoette hij Mathilde Monnier, de huidige artistiek leider van het Centre Chorégraphique National de Montpellier. Ze werkten samen aan verscheidene voorstellingen, waaronder *Stop Stop* met schrijfster Christine Angot. Samen met Mathilde Monnier creëerde Dimitri de 'research and writing residence', waar kunstenaars een persoonlijke creatieve ruimte vinden buiten het traditionele productieproces. Dimitri Chamblas richtte samen met choreograaf Boris Charmatz EDNA op. In dat kader organiseerde ze samen wereldwijd events, performances en tentoonstellingen. Hun duet *A bras le Corps* is overal ter wereld in toonaangevende theaters en festivals. In 2002 richtte Chamblas samen met producent Jean-Jacques Cabuy en Karen Barel SAME op, een bedrijf dat videomuziek, commercials, webcontent en ander audiovisueel werk produceert. SAME heeft vestigingen in Parijs, Brussel en Los Angeles. In 2011 gingen Chamblas en Millepied een vruchtbaar samenwerkingsverband aan gericht op filmproductie.

Matthieu Humery werd in 2007 benoemd tot vicevoorzitter en hoofd van de afdeling fotografie voor Christie's New

York. In dat kader verzorgde hij de verkoop van de Fremont Collectie, de Elfering Collection en de Collectie van Bruce en Nancy Berman met foto's van Diane Arbus (part 1) en William Eggleston (part 11). In het voorjaar van 2008 beleefde de fotoafdeling zijn meest succesvolle seizoen, toen in de fotoveilingweek wereldrecords werden gehaald met werk van Irving Penn en Henri Cartier-Bresson. In de herfst van 2008 organiseerde Humery Christie's eerste verkoop van hedendaagse foto's, waarbij ook weer records werden gehaald met werk van de kunstenaars Alec Soth en Louise Lawler. Voordat hij voor Christie's ging werken, was Humery van 2001 tot 2005 in Parijs en New York werkzaam als specialist in foto's, hedendaagse kunst en 20e-eeuws design. Hij trad op als adviseur van talloze kunstinstellingen, waaronder het Magnum Agency, de Luma Foundation en the Watermill Foundation/Robert Wilson Art Collection. Humery studeerde kunstgeschiedenis aan de Freie Universität in Berlijn en aan de Sorbonne, waar hij momenteel ook werkt aan zijn promotie.

Nico Muhly heeft een breed spectrum aan werk gecomponeerd voor zowel solisten als ensembles en orkesten, waaronder het American Symphony Orchestra, Boston Pops, Carnegie Hall, Chicago Symphony, countertenor Lestyn Davies, violiste Hilary Hahn, choreograaf Benjamin Millepied, het New York City Ballet, het New York Philharmonic, het Ballet de l'Opéra de Paris, sopraan Jessica Rivera, en ontwerper/illustrator Maira Kalman. Muhly werd in 1981 geboren in Vermont en

groeide op in Providence, Rhode Island. Hij studeerde Engelse Literatuur aan Columbia University. In 2004 haalde hij zijn Master in Muziek aan de Juilliard School, waar hij studeerde bij Christopher Rouse en John Corigliano. Zijn publicaties en zijn speelschema zijn te vinden op www.nicomuhly.com.

DANSERS

Aaron Carr begon op zesjarige leeftijd in Pensacola (Florida) met dansen. Gedurende zijn hele middelbareschooltijd was hij 'national training scholar' van het American Ballet Theatre, en aansluitend ging hij naar de Juilliard School in New York. Sinds zijn afstuderen in 2009 maakt hij deel uit van Keigwin + Company, en de afgelopen drie jaar danste hij tevens bij ZVIDANCE. Met deze gezelschappen maakte hij internationale tournees, en gaandeweg ontdekte hij ook zijn liefde voor lesgeven. Als freelance danser kreeg Aaron de kans te werken met Charlotte Bydwell, Jaclyn K. Walsh, The Troupe, Jonathan Royce Wyndham, Emily Schoen en PROJECT RUIN.

Julia Eichten danste in haar jeugd in Minnesota. Ze behaalde haar BFA (Bachelor of Fine Arts) aan de Juilliard School en werd bij haar afstuderen onderscheiden met de Hector Zaraspe Award for Choreography. Tijdens haar opleiding aan Juilliard kreeg ze de kans werk uit te voeren van Stijn Celis, Benjamin Millepied, Ohad Naharin, Alexener Ekman en Mark Morris. Na haar studie werkte ze met Camille A. Brown & Dansers en Aszure Barton &

Artists. Haar eerste choreografie *Attitude du Cage*, een opdracht voor L.A. Dance Project waarvoor ze samenwerkte met collega-choreograaf Nathan B. Makolandra, werd in 2012 met live muziek uitgevoerd tijdens het festival Proxima Centura in het Franse Bordeaux.

Charlie Hodges (danser, balletmeester) is voormalig lid van eregenootschap Phi Beta Kappa en werd in zijn studie ondersteund met een Mary Gates Research Scholarship. Hij studeerde met de hoogste lof af aan de University of Washington in dans en architectuur. Hij trad vaak op met het Sacramento Ballet, Im-ij-re, en Twyla Tharp. In 2003 ontving hij de European Critics Choice Award voor Beste Mannelijke Danser. Zijn Broadway-debuut maakte hij in 2006 in de musical *Movin' Out* van Twyla Tharp, en voor zijn rol als Marty in de musical *Come Fly Away* van Tharp/Sinatra in 2010 won hij de Fred Astaire Award voor Beste Mannelijke Danser op Broadway.

Morgan Lugo werd geboren in Wilmington, North Carolina. Hij begon zijn opleiding aan de North Carolina School of the Arts en rondde die af aan SUNY Purchase. Op Purchase was hij in de gelegenheid te werken met choreografen als Lar Lubovitch, Doug Varone, Stephen Petronio en Paul Taylor. In 2011 maakte Morgan zijn professioneel debuut met *Morphoses* van Lourdes Lopez en artistiek leider Luca Veggetti.

Nathan B. Makolandra begon met dans en choreografie in South Carolina. Hij studeerde

bij Lawrence Rhodes aan de Juilliard School, waar hij werk uitvoerde van Alexener Ekman, Nacho Duato, Jerome Robbins, Bronislava Nijinska en Jose Limon. Nathan geeft met veel plezier les en verzorgt choreografieën in de Verenigde Staten, Canada en daarbuiten. Daarnaast choreografeert hij een dans- en muziekvideo voor de Britse kunstenaar Richard Walters. Na zijn afstuderen ontving Nathan de Hector Zaraspe Prize for Choreography.

Rachelle Rafeiledes werd geboren in Ohio en begon al op jonge leeftijd met dansen. Ze ontving in 2009 haar BFA aan de Juilliard School, waar ze studeerde bij Lawrence Rhodes en werd onderscheiden met de Martha Hill Prize for Outstanding Achievement and Leadership in Dance. In haar carrière heeft Rachelle tot dusver de gelegenheid gekregen werk uit te voeren van gerenommeerde choreografen als Ohad Naharin, Twyla Tharp, Antony Tudor en Aszure Barton. Ook kreeg ze gastoptredens bij Keigwin + Company en Lar Lubovitch Dance Company. De afgelopen vier jaar danste ze met Kyle Abraham/Abraham. In Motion en werkte ze mee aan *The Radio Show* van Kyle Abraham, die werd onderscheiden met een Bessie Award.

Amanda Wells begon haar dansopleiding aan de San Francisco Ballet School en zette die eerst voort bij het Boston Ballet en de Richmond Ballet Company en vervolgens bij NYU's Tisch School of the Arts. Na haar afstuderen trad ze toe tot Stephen Petronio Company. In dat kader heeft ze met veel plezier nieuw werk gemaakt,

getoerd en masterclasses gegeven in de Verenigde Staten, Europa, Azië en Australië.

L.A. DANCE PROJECT
DONATEURS

Van Cleef & Arpels

Bijna 50 jaar na de eerste voorstelling van *Jewels*, het ballet van George Balanchine geïnspireerd op de creaties van Van Cleef & Arpels, is dit huis opnieuw een uitzonderlijke langetermijnsamenwerking aangegaan in de danswereld, dit keer met het door de Franse danser en choreograaf Benjamin Millepied opgerichte collectief L.A. Dance Project. Op 23 mei 2013 presenteerde Millepied in het Théâtre du Châtelet in Parijs *Reflections*, een nieuw werk geboren uit zijn ontmoeting met het vooraanstaande juweliershuis. Zoals George Balanchine geïntrigeerd was door kostbare stenen en hun kleuren, zo is ook Benjamin Millepied geboeid door de schittering van juwelen. Het spel van licht, de ontelbare facetten en glinsterende snijvlakken hebben hem geïnspireerd tot een nieuwe dynamiek van de menselijke vorm. Begeleid door de muziek van David Lang en met een toneelbeeld en kostuums ontworpen door de Amerikaanse kunstenaar Barbara Kruger, is dit originele werk een eerbetoon aan de hypnotiserende weerspiegelingen van kostbare stenen. Het eerste deel van een trilogie getiteld *Gems, Reflections* is een van de hoogtepunten van de samenwerking tussen Van Cleef & Arpels en het L.A. Dance Project, die begon in 2012 en die in september van dat jaar feestelijk werd gevierd met de

inaugurele voorstelling van L.A. Dance Project in de Walt Disney Concert Hall in Los Angeles.

Extra steun van **LUMA**
FOUNDATION

De non-profit LUMA Foundation ondersteunt activiteiten van individuele kunstenaars en voortrekkers, alsmede van internationale organisaties op het gebied van kunst en fotografie, podiumkunsten, publicaties, documentaire en multimedia. De stichting, opgericht door Maja Hoffmann, stimuleert artistieke projecten met bijzondere aandacht voor ecologische thema's, mensenrechten, educatie en cultuur in de breedste zin van het woord. Momenteel houdt de LUMA Foundation zich in samenwerking met architect Frank Gehry bezig met de oprichting van een ambitieus experimenteel cultuurcomplex in Arles (Frankrijk). Dit 'Parc des Ateliers' moet een interdisciplinair centrum worden voor de ontwikkeling van tentoonstellingen en ideeën, alsmede voor onderzoek, educatie en archivering. Het project wordt gesteund door een groeiend aantal publieke en private partners.

De Foundation gaat langetermijnsamenwerkingen aan met organisaties als het New Museum of Contemporary Art (New York), CCS Bard College (Annandale-on-Hudson, New York), Serpentine Gallery en Tate Modern (Londen), de Kunsthalle Zürich en het Fotomuseum Winterthur (Zwitserland), en met kunstfestivals en biënnales wereldwijd.

BIOGRAPHIES

CREATIVE TEAM

The French dancer and choreographer **Benjamin Millepied** was born in Bordeaux in 1977. He started dancing at the age of eight, coached by his mother Catherine. From age thirteen to sixteen he trained at the Conservatoire National de Lyon. In 1992 he made his American debut in a summer programme of the School for American Ballet (SAB), the official school of the New York City Ballet. In 1994 he won the Prix de Lausanne and in 1993 he received a scholarship from the French Culture Department to train at the SAB. In his final year there he received the Mae L. Wien Award for Outstanding Promise and was drafted into the ranks of the New York City Ballet. In 2001 he was promoted to Principal Dancer. Millepied stayed with this prestigious ballet company as a dancer and choreographer until 2011. He became famous with the general public for his choreographies and for his role in the psychological thriller *Black Swan* (2010), which won an Oscar for the performance by actress Natalie Portman, who is Millepied's wife. Millepied was also a guest judge for the American version of the television programme *So you think you can dance?* In 2011 Millepied moved to Los Angeles, where he formed the art collective L.A. Dance Project with the composer Nico Muhly, consultant Matthieu Humery, the Dutch producer Charles Fabius and film producer Dimitri Chamblas. The opening production, featuring choreographies by William

Forsythe and Merce Cunningham, amongst others, premiered on 22 September 2012 at The Music Center's Walt Disney Concert Hall. From September 2014 Millepied will be the new Director of Dance at the Paris Opera Ballet, taking over from Brigitte Lefèvre.

Barbara Kruger is an artist who works with pictures and words. She will be having a solo exhibition at the Kunsthaus Bregenz in October. Recent installations include the Kunsthalle Wien and upcoming at the Museum Ludwig in Cologne. She has taught at the University of California, Los Angeles.

Passionate, prolific, and complicated, composer **David Lang** embodies the restless spirit of invention. Lang is at the same time deeply versed in the classical tradition and committed to music that resists categorization, constantly creating new forms. Lang is the recipient of numerous honors and awards, including the Pulitzer Prize, Musical America's Composer of the Year, Carnegie Hall's Debs Composer's Chair, the Rome Prize, the BMW Music-Theater Prize (Munich), and grants from the Guggenheim Foundation, the Foundation for Contemporary Performance Arts, the National Endowment for the Arts, the New York Foundation for the Arts, and the American Academy of Arts and Letters. In 1999, he received a Bessie Award for his music in choreographer Susan Marshall's *The Most Dangerous Room in the House*, performed live by the Bang on a Can All-Stars at the Next Wave Festival of the Brooklyn Academy of Music. The Carbon Copy

Building won the 2000 Village Voice OBIE Award for Best New American Work. The recording of the passing measures on Cantaloupe Records was named one of the best CDs of 2001 by The New Yorker. His CD pierced on Naxos was praised both on the rock music site Pitchfork and in the classical magazine Gramophone, and was called his "most exciting new work in years" by the San Francisco Chronicle. The recording of the little match girl passion released on Harmonia Mundi, received the 2010 Grammy Award for Best Small Ensemble Performance. Lang is co-founder and co-artistic director of New York's legendary music collective Bang on a Can. His work has been recorded on the Sony Classical, Harmonia Mundi, Teldec, BMG Point, Chandos, Argo/Decca, and Cantaloupe labels, among others. His music is published by Red Poppy Music (ASCAP) and is distributed worldwide by G. Schirmer, Inc.

Roderick Murray has been designing lighting and installations for performances both nationally and internationally since 1989. *Moving Parts* is Murray's latest collaboration with Benjamin Millepied for whom he has designed the lighting on various projects since 2006. His designs for Millepied include four world premieres at venues in Europe and the U.S. including for New York City Ballet, Lyon Opéra Ballet, ABT, Ballet du Grand Théâtre de Genève and the Lyon Festival de la Danse. Murray has also designed the lighting and environments for many important innovators in dance and choreography in-

cluding Ralph Lemon, Kimberly Bartosik, Wally Cardona, Yanira Castro, as well as many other important artists including Paul Simon, Sekou Sundiata, and Susan Marshall.

The American choreographer and modern dance pioneer **Merce Cunningham** (1919-2009) has had a lasting influence on the development of contemporary dance. Cunningham was at the vanguard of post-modern, experimental dance and one of the first choreographers who dared to completely strip the narrative element from his work. To him, dance was all about the purity and technique of movement, and how one movement could lead to the next. His observations of nature, the movements of animals, the chance actions of the I Ching and the teeming crowds on the streets of New York City were an inexhaustible source of inspiration for his work. Cunningham was born in Centralia, Washington, and was introduced to tap dancing at a young age. He studied dance and theatre at the Cornish School in Seattle and from 1939 until 1945 was a member of the company of dance icon Martha Graham. In 1944 he made his debut as a choreographer, with music pioneer John Cage at the piano. In 1959 he formed the Merce Cunningham Dance Company. From his first international tour in 1964 he received worldwide recognition as a leading dance innovator. Right up until the end of his life he continued to closely collaborate with artists from other disciplines. He also remained extremely productive and innovative. He was one of the first people to use video

and computer programming on the dance stage. In 2010 Cunningham was posthumously honoured at the Holland Festival with a tribute in three parts, featuring choreographies by Boris Charmatz and Jérôme Bel and a film by Tacita Dean.

Jennifer Goggans began dancing in her hometown of Owensboro, KY, continued her studies at the Nutmeg Ballet and received her BFA in dance from SUNY Purchase. She has performed with the Louisville Ballet, MOMIX, Chantal Yzermans and Christopher Williams and was a member of the Merce Cunningham Dance Company from 2000 until its closure in 2011. Jennifer became a faculty member of the Merce Cunningham Studio in 2005 and was named Assistant to the Director of Choreography in 2011. She has staged Cunninghams works for the Augusta Ballet, Verb Ballet, Yale Dance Theater, Los Angeles Dance Project and the Paris Opera Ballet. Jennifer has also studied fashion design at the Fashion Institute of Technology and has created costumes for various New York choreographers.

The American dancer and choreographer **William Forsythe** (1949) is regarded as one of the most influential innovators within contemporary dance. He gave new meaning to classical ballet and used classical dance techniques to create a dynamic art form for the 21st century. To this end, Forsythe has looked to connect with and draw from other art forms, such as architecture, visual arts and digital media. His drive for innovation earned him the nickname The

Antichrist of Dance. Forsythe was born in New York City and trained at the Jacksonville University in Florida and the School of American Ballet in New York. He danced with the Joffrey Ballet in Chicago. In 1976 he moved to Stuttgart to become the house choreographer of the Stuttgart Ballet. In 1984 he became director of the Ballett Frankfurt. In 2004 he formed his own ensemble, The Forsythe Company. His work has received international acclaim. He received three Bessie Awards, two Laurence Olivier Awards and the Nijinsky Award. In 1994 Forsythe started a revolution in dance education with his computer application *Improvisation Technologies*, followed by a second software programme in 2009, called *Synchronous Objects for One Flat Thing, reproduced*. In 2010 he launched *Motion Bank*, a digital database for choreographers. That same year, he was awarded the Golden Lion at the Venice Biennale. His work has been performed a number of times at the Holland Festival. Last year both his dance performance *Bill & Mr. B.* and the choreographic installation *City of Abstracts* featured.

Stephen Galloway was a principal dancer with William Forsythe's Ballett Frankfurt from 1986 to 2004 and in 1990 was appointed head costume designer/style coordinator. He has been the art director for fashion houses and has staged fashion shows for Yves Saint Laurent, Costume National, Versace, and Issey Miyake. He has been a creative consultant and choreographer for the Rolling Stones' world tours and music videos since 1997. His costume work has been seen internationally

in productions by American Ballet Theatre, the Paris Opera, La Scala Opera, and many film opera and television projects. He has received Bessie, Laurence Olivier, and Nijinsky Awards for his work as a dancer and costume designer with the Ballett Frankfurt.

Thomas McManus is a graduate of the North Carolina School of the Arts. His early work and experience in New York included improvisational performances at Westbeth Studios, dancing with a chamber ballet repertory company, a season with American Ballet Theater II, and the Broadway musical *Cats*. Moving to Germany, he danced from 1986 to 1999 with William Forsythe and the Ballett Frankfurt. Since 1999, he has been a member of the performance group "commerce," which he founded with Nik Haffner. He currently choreographs for many different venues, teaches Forsythe repertory to major ballet companies, and teaches improvisation workshops throughout Europe and America.

Jone San Martin is a dancer/choreographer, born in Donostia, San Sebastián, Spain. She studied with Mentxu Medel in San Sebastián, then at the Institut del Teatre in Barcelona and at Mudra International in Brussels. After working at several companies, including the Compañía Nacional de Danza in Madrid, Ulmer Theater in Germany, and with Jacopo Godani in Brussels, she joined the Ballett Frankfurt in 1992 under the direction of William Forsythe. She has been a member of The Forsythe Company since 2004.

Charles Fabius, is a graduate of the University of Utrecht (The Netherlands) in Musicology and Theatre History. Charles Fabius started his career as music editor in his native country. He moved to Paris, where he co-founded the Paris Opera School for young singers Ecole d'Art Lyrique in 1979. He became artistic program director at the Paris Grand Opera in 1983. Through the 1990's, he ran a prominent artist management agency from Paris managing the worldwide career of Robert Wilson. He has been decorated by the French Government Chevalier des Arts et des Lettres. In 2001, he moved to NYC as artistic and executive director of the Byrd Hoffman Water Mill Foundation, leading a major building and capital campaign. The newly-redesigned Watermill Center for the Arts and the Humanities opened in 2006 as a year-round facility. Since 2007 Charles is Consulting Producer for performing arts projects at the Solomon R. Guggenheim Museum, NY.

Dimitri Chamblas grew up in the Franco-Swiss Alps. Captivated by dance, he joined The Paris Opera's celebrated dance school at age ten. He continued, studying contemporary dance at the Conservatoire National de Lyon where he learned the methods of artists such as Merce Cunningham, Martha Graham and Alwin Nikolais. In 1994, he choreographed *Soli-Bach*, working with Jean-Paul Gaultier, Andy Goldsworthy, Jean le Gac, and composer Heiner Goebbels. In 1996, Dimitri met Mathilde Monnier, the current director of the Centre Chorégraphique National de Montpellier. They collaborated

on several shows, including *Stop Stop Stop* with writer Christine Angot. Together with Mathilde Monnier, Dimitri created the "research and writing residence," an occasion for artists to create personal creative space outside of the traditional production process. Dimitri Chamblas is the co-founder of EDNA with the choreographer Boris Charmatz. Together they have organized events, performances and exhibitions all over the world. Their duet *A bras le Corps* has been performed on every continent in world-renowned theaters and festivals. In 2002, Chamblas partnered with producer Jean-Jacques Cabuy and Karen Barel to found SAME, a company that produces video music, commercials, web content and other audiovisual works. SAME has offices in Paris, Brussels and Los Angeles. In 2011, Chamblas and Millepieu began a film producing partnership, which remains active and ongoing.

Matthieu Humery was appointed Vice President and Specialist Head of Sale of the Photographs Department for Christie's New York in 2007. During his tenure at Christie's, Mr. Humery has overseen the sales of the Fremont Collection, the Elfering Collection and the Collection of Bruce and Nancy Berman's Photographs by Diane Arbus (part 1) and William Eggleston (part 11). In the spring of 2008 the Photographs Department achieved the most successful season of sales for any photographs auction week, establishing world records for works by Irving Penn and Henri Cartier-Bresson. In the Fall of 2008 Mr. Humery orchestrated Christie's first ever sale of Contemporary Photo-

graphs, which set world records for artists Alec Soth and Louise Lawler. Prior to Christie's Mr. Humery worked from 2001 until 2005 in Paris and New York as a Specialist in Photographs, Contemporary Art & 20th Century Design and has since been consultant to numerous organizations, notably the Magnum Agency, the Luma Foundation and the Watermill Foundation/Robert Wilson Art Collection. Mr. Humery holds Masters Degrees in Art History from both the Free University in Berlin as well as the Sorbonne, where he is currently working towards his PhD.

Nico Muhly has composed a wide scope of work for ensembles, soloists and organizations including the American Symphony Orchestra, Boston Pops, Carnegie Hall, Chicago Symphony, countertenor Lestyn Davies, violinist Hilary Hahn, choreographer Benjamin Millepied, New York City Ballet, New York Philharmonic, Paris Opéra Ballet, soprano Jessica Rivera, and designer/illustrator Maira Kalman. Born in Vermont in 1981 and raised in Providence, Rhode Island, Muhly graduated from Columbia University with a degree in English Literature. In 2004, he received a Masters in Music from the Juilliard School, where he studied under Christopher Rouse and John Corigliano. His writings and full schedule can be found at www.nicomuhly.com.

DANCERS

Aaron Carr began dancing at age six in Pensacola, Florida. He studied ballet throughout high school as an ABT national training scholar before attending the Juilliard School in New York City. Aaron has been a member of KEIGWIN + COMPANY since graduating in 2009. He has also been dancing for ZVIDANCE for the past three years. Through these companies, Aaron has toured internationally but also found a love for teaching. As a freelance dancer Aaron has also had the chance to dance for Charlotte Bydwell, Jaelyn K. Walsh, The Troupe, Jonathan Royce Wyndham, Emily Schoen, & PROJECT RUIN.

Julia Eichten grew up dancing in Minnesota. She received her BFA from the Juilliard School and upon graduation received the Hector Zaraspe award for choreography. While at Juilliard she had the opportunity of performing works by; Stijn Celis, Benjamin Millepied, Ohad Naharin, Alexander Ekman and Mark Morris. She has worked professionally with Camille A. Brown & Dancers and Aszure Barton & Artists. Julia premiered her first choreographic commission for L.A. Dance Project, *Attitude du Cage* along with choreography by Nathan B. Makolandra and live music from Proxima Centura in Bordeaux, France in 2012. She is thankful and continuously excited about the future of the company.

Charlie Hodges (ballet master) is a former member of Phi Beta Kappa, and a Mary Gates Research Scholar, he graduated Summa Cum Laude from the

University of Washington earning High Honors degrees in dance and architecture. He has performed extensively with the Sacramento Ballet, Im-ij-re, and Twyla Tharp. He was voted the Best Male Dancer of 2003 by the European Critics Choice Awards, made his Broadway debut in 2006 in the Tharp musical *Movin' Out*, and won the 2010 Fred Astaire Award for Best Male Dancer on Broadway for the creation of his role, Marty, in the Tharp/Sinatra musical *Come Fly Away*. He proudly celebrates his participation with L.A. Dance Project.

Morgan Lugo is a native of Wilmington, North Carolina. He trained at North Carolina School of the Arts and graduated from SUNY Purchase. At Purchase he had the opportunity to work with choreographers: Lar Lubovitch, Doug Varone, Stephen Petronio, and Paul Taylor. In 2011, Morgan made his professional debut with Morphoses under the direction of Lourdes Lopez and Artistic Director Luca Veggetti. He is excited to be a part of L.A. Dance Project and looks forward to its future.

Nathan B. Makolandra began dancing and choreographing in South Carolina. He is a graduate of the Juilliard School under the direction of Lawrence Rhodes. There, he performed the works of Alexander Ekman, Nacho Duato, Jerome Robbins, Bronsilava Nijinska, and Jose Limon. Nathan enjoys teaching and choreographing across the US, Canada, and beyond. In addition, he choreographed a dance/music video for UK Artist Richard Walters. Upon gradua-

tion, Nathan received the Hector Zaraspe Prize for Choreography. He is very excited for this opportunity.

Rachelle Rafeiledes is a native Ohioan that began her formal dance training at an early age. She has since received her BFA from the Juilliard School in 2009, under the direction of Lawrence Rhodes, where she was awarded the Martha Hill Prize for Outstanding Achievement and Leadership in Dance. In her career thus far, Rachelle has been fortunate to perform work by renowned choreographers including Ohad Naharin, Twyla Tharp, Antony Tudor, and Aszure Barton, as well as guest perform with Keigwin + Company and Lar Lubovitch Dance Company. She has spent the past four years dancing with Kyle Abraham/Abraham.In.Motion and is a Bessie Award winning collaborator for Mr. Abraham's *The Radio Show*. Rachelle is delighted to be a member of L.A. Dance Project.

Amanda Wells began her formal dance training at the San Francisco Ballet School. She continued to train and perform with Boston Ballet and Richmond Ballet Company. Amanda then relocated to attend NYU's Tisch School of the Arts, and upon graduation, joined the Stephen Petronio Company where she had the pleasure of creating new works, touring and teaching master classes across the US, Europe, Asia and Australia. Amanda is thrilled to be a part of L.A. Dance Project.

L.A. DANCE PROJECT DONOR RECOGNITION

Van Cleef & Arpels

Almost 50 years after the first performance of *Jewels*, George Balanchine's ballet inspired by the creations of Van Cleef & Arpels, the Maison has again taken part in an exceptional collaboration in the field of dance via a long-term partnership with the L.A. Dance Project, the collective founded by Benjamin Millepied. On May 23, 2013 at the Théâtre du Châtelet in Paris, the French dancer and choreographer presented *Reflections*, a new work born out of his encounter with the High Jewelry Maison.

Just as George Balanchine had been dazzled by precious stones and their colors, Benjamin Millepied found himself captivated by the sparkle of gems. Their play of light, myriad facets and glittering edges have now inspired a new dynamic of the human form. Accompanied by a score composed by David Lang, this original work pays homage to the hypnotic reflections of precious stones with a set and costumes designed by the American artist Barbara Kruger.

The first part of a trilogy entitled *Gems, Reflections* is one of the high points of this collaboration with the L.A. Dance Project, which began in 2012. In September, Van Cleef & Arpels celebrated the inaugural performance of L.A. Dance Project, at the Walt Disney Concert Hall in Los Angeles.

Additional support by **LUMA**
FOUNDATION

The non-profit LUMA Foundation is committed to supporting the activities of independent artists and pioneers, as well as international institutions working in the fields of art and photography, performance art, publishing, documentary, and multimedia. Established by Maja Hoffmann, the foundation promotes challenging artistic projects combining a particular interest in environmental issues, human rights, education, and culture in the broadest sense. The LUMA Foundation's current focus is to create a truly experimental cultural complex, the Parc des Ateliers in Arles (France), dedicated to the production of exhibitions and ideas and developed with architect Frank Gehry. This ambitious project envisions an interdisciplinary centre for the production of exhibitions, research, education and archives, and is supported by a growing number of public and private partnerships.

The Foundation engages in long-term collaborations with institutions like the New Museum of Contemporary Art (New York), CCS Bard College (Annandale-on-Hudson, New York), Serpentine Gallery and Tate Modern (London), the Kunsthalle Zürich and the Fotomuseum Winterthur (Switzerland), as well as arts festivals and biennials around the world.

HOLLAND FESTIVAL 2013

DIRECTIE

Pierre Audi, artistiek directeur
Annet Lekkerkerker, zakelijk
directeur

BESTUUR

Martijn Sanders, voorzitter
Renze Hasper, penningmeester
Marjet van Zuijlen, secretaris
Mavis Carrilho
Joachim Fleury
Ben Noteboom

Het programma van het Holland
Festival kan alleen tot stand
komen door subsidies, bijdragen
van sponsors en fondsen en door
de gewaardeerde steun van u,
ons publiek.

SUBSIDIËNTEN

Ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap
Gemeente Amsterdam
Europese Commissie Programma
Cultuur (2007-2013)

Het Holland Festival is lid
van Réseau Varèse, Europees
netwerk voor de creatie en
promotie van nieuwe muziek,
gesubsidieerd door het Culturele
Programma van de Europese
Commissie.

HOOFDBEGUNSTIGER SNS REAAL Fonds

SPONSORS EN FONDSEN

Rabobank Amsterdam,
Stichting Ammodo,
Clifford Chance LLP,
DoubleTree by Hilton,
Westergasfabriek/
MeyerBergman, Automobiël-
bedrijf Van Vloten, Turing
Foundation, Stichting
Dioraphte, VSBfonds,
Stichting Herdenking

Slavernijverleden 2013,
The Brook Foundation, Fonds
Podiumkunsten, Prins Claus
Fonds, Prins Bernhard
Cultuurfonds, Pro Helvetia,
Goethe Instituut, Institut
Français France, Institut
Français des Pays-Bas,
Réseau Varèse

HF BUSINESS

Beam Systems, De Nederlandsche
Bank N.V., G&S Vastgoed,
ING Groep, Schut van de Ven
Notariskantoor, Ten Have
Change Management, WPG
Uitgevers B.V.

MEDIAPARTNERS

NTR, VPRO

DONATIES

De genereuze, meerjarige ver-
bintenis van de Governors is van
groot belang voor de internatio-
nale programmering van het
Holland Festival, met name de
internationale coproducties.
Ook de belangrijke bijdrage van de
Vrienden van het Holland
Festival en HF Business komt
rechtstreeks ten goede aan de
internationale programmering.

GOVERNORS

G.J. van den Bergh en C. van den
Bergh-Raat, R.F. van den Bergh,
W.L.J. Bröcker, J. van den Broek,
Jeroen Fleming, J. Fleury,
V. Halberstadt, H.J. ten Have en
G.C. de Rooij, J. Kat en
B. Johnson, Irina en Marcel van
Poেকে, Ton en Maya Meijer-
Bergmans, Sijbalt Noorda en
Mieke van der Weij, Robert Jan
en Mélanie van Ogtrop-
Quintus, Françoise van
Rappard-Wanninkhof, A. Ruys
en M. Ruys-van Haften,
M. Sanders, A.N. Stoop en
S. Hazelhoff, Tom de Swaan,
S. Tóth, Elise Wessels-van

Houdt, H. Wolfert en
M. Brinkman

HARTSVRIENDEN

S. van Delft-Vroom, H. Doek,
W.M.M. van Ierschoot,
K. Kohlstrand, J. en M. Kuiper-
Gerlach, M. Plotnitsky,
P. Voorsmit, P. van Welzen en
C. Lafeber

BESCHERMERS

Lodewijk Baljon en Ineke
Hellingman, A. van de Beek en
S. van Basten Batenburg,
S. Brada, Frans en Dorry
Cladder-van Haersolte, Kommer
en Josien Damen, J. Docter en
E. van Luijk, H. Doek,
L. Dommering-van Rongen,
E. Flores d'Arcais, E. Granpré
Moliere, E.H. Horlings,
J. Houwert, Luuk H. Karsten,
R. Katwijk, R. Kupers en
H. van Eeghen, J. Lauret,
A. van der Linden-Taverne,
H. en I. Lindenberg-Sluis,
F. Mulder, G. van Oenen,
H. Pinkster, H. Sauerwein,
R. van Schaik en W. Rutten,
K. Tschenett, P. Wakkie,
R.R. Walstra, A. van Wassenaer,
T. Winkelman, O.L.O. en
Tineke de Witt Wijnen-Jansen
Schoonhoven

BEGUNSTIGERS

M. Beekman, I. van den Bercken,
E. Blankenburg, Co Bleeker,
A. Boelee, K. de Bok, Jan Bouws,
E. Bracht, G. Bromberger,
D. de Bruijn, M. Daamen,
J. Dekker, J. Drupsteen,
Chr. van Eeghen, J. van der
Ende, Ch. Engeler, E. Eshuis,
E. Goossens-Post, E. de Graaff-
Van Meeteren, D. Grobbe,
J. Haalebos, J. Hennephof,
M. Henriques de Castro,
G. van Heteren, L.D.M.E. van
Heteren, B. van Heugten,
S. Hodes, Herma Hofmeijer,

R. Hoogendijk, J. Hopman,
A. Huijser, E. Hummelen,
G. van der Hulst, P. Jochems,
Jan de Kater, J. Keukens,
A. Ladan, M. Le Poole,
M. Leenaers, K. Leering,
T. Liefwaard, A. Ligeon,
T. Lodder, D. van der Meer,
E. van der Meer-Blok, A. Mees-
Lubberman, A. de Meijere,
J. Melkert, E. Merck,
A. Nieuwenhuizen,
R. Nieuwpoort, La Nube,
Kay Bing Oen, B. Oremus,
E. Overkamp en A. Verhoog,
C. van de Poppe, P. Price, E. van
de Putte, F. Racké, S. van de Ree,
Wessel Reinink, Thecla Renders,
L.M. Remarque-Van Toorn,
M. Robben, B. Robbers,
A. Schneider, H. Schnitzler,
G. Scholten, C. Schoorl,
E. Schreve-Brinkman,
C.W.M. Schunck, P. Smit,
G. Smits, I. Snelleman,
A. Sonnen, C. Teulings,
H. Tjeenk Willink, I. Tjoa,
H.B. van der Veen, R. Verhooff,
C. van der Vlies, F. Voorsluis-
Spanhoff, A. Vreugdenhil,
W. Vroom, A. Wertheim,
M. Willekens, M. van Wulfften
Palthe, M. Yazdanbakhsh,
P. van der Zant, P. van Zwieten
en N. Aarnink

JONGE BEGUNSTIGERS

Kai Ament, J.A. de Groot,
G. Schunselaar, H. Verhagen,
Vivian van der Weide,
M. van Zijl Langhout

ANONIEME SCHENKERS

Ook dankt het Holland Festival
anonieme schenkers.

LIEFHEBBERS

Het Holland Festival dankt
646 Liefhebbers voor hun steun
en bijdrage.

HET HOLLAND FESTIVAL HEEFT OOK UW STEUN NODIG: WORD VRIEND

Help mee de bijzondere program-
mering mogelijk te maken. Dan
maakt ook u het Holland Festival!

LIEFHEBBER

(vanaf € 45 per jaar) U ontvangt
dit programmaboek gratis, u
krijgt voorrang bij de kaartver-
koop en korting op tickets.

BEGUNSTIGER

(vanaf € 250 per jaar of € 21
per maand) Uw bijdrage komt
rechtstreeks ten goede aan de
internationale programmering
van het Holland Festival. Als
Begunstiger heeft u recht op
vrijkaarten en andere aantrek-
kelijke privileges.

JONGE BEGUNSTIGER

(vanaf € 250 per jaar of € 21 per
maand) Voor Jonge Begunstigers
selecteren we drie voorstellingen
die je niet mag missen. We organi-
seren ontvangsten waar je andere
Jonge Begunstigers, maar ook
kunstenaars en Governors van
het Holland Festival ontmoet.

BESCHERMER

(vanaf € 1.500 per jaar of € 125
per maand) Als dank voor uw
aanzienlijke bijdrage aan de
internationale programmering
van het Holland Festival ont-
vangt u een uitnodiging voor de
openingsvoorstelling en voor
exclusieve bijeenkomsten, naast
vrijkaarten en andere privileges.

HARTSVRIEND

(vanaf € 5.000 per jaar) Als
Hartsvriend van het Holland
Festival nodigen we u uit om
dichter bij de makers te komen.
Met gelijkgestemden en gasten

van het festival verwelkomen we
u graag op speciale gelegen-
heden en geven we u een blik
achter de schermen.

GEEFWET

Sinds 1 januari 2012 is het nog
aantrekkelijker om het Holland
Festival te steunen vanwege de
Geefwet die tot 1 januari 2018 van
kracht is. De Geefwet houdt in
dat giften aan culturele ANBI's
met 25% verhoogd mogen worden
tot een maximum aan schenkin-
gen van € 5.000 per jaar. Schenkt
u meer dan € 5.000, dan kunt u
het resterende bedrag voor het
reguliere percentage (100%)
aftrekken van de inkomsten-
belasting. De voordelen van
de Geefwet gelden voor alle
belastingplichtigen (particulieren
en bedrijven) en zijn van toepas-
sing op zowel eenmalige als
periodieke schenkingen.

VOORDEEL VAN EEN

PERIODIEKE SCHENKING

Een eenmalige gift is beperkt
aftrekbaar voor de belasting. Het
totaal van de giften op jaarbasis
dient hoger te zijn dan 1%
(drempel) en kan tot maximaal
10% (plafond) van het inkomen
worden afgetrokken. Een perio-
dieke gift is een gift waarbij voor
een periode van ten minste vijf
opvolgende jaren een gelijke
uitkering wordt gedaan, vastge-
legd in een periodieke akte. De
gift is volledig aftrekbaar zonder
aftredrempel of aftrekplafond.

Wilt u ook Vriend van het
Holland Festival worden? Ga
voor meer informatie en een
aanmeldformulier naar
www.hollandfestival.nl/ steun
HF / hfvrienden of neem
vrijblijvend contact op Leonie
Kruizenga, hoofd development
op 020 – 788 2118.

COLOFON / COLOPHON

Holland Festival
Piet Heinkade 5
1019 BR Amsterdam
tel. +31 (0)20-7882100
fax +31 (0)20-7882102
info@hollandfestival.nl
www.hollandfestival.nl

TEKST / TEXT

Daniël Bertina

FOTOGRAFIE / PHOTOGRAPHY

Ryan Schude

VERTALING / TRANSLATION

Margriet Agricola, Jane Bemont

EINDREDACTIE EN OPMAAK /

EDITORIAL AND LAY-OUT

Holland Festival

ONTWERP OMSLAG / DESIGN

COVER

Maureen Mooren

DRUK / PRINTING

Tuijtel, Hardinxveld-
Giessendam

MEER DANS / MORE DANCE

El Djoudour (The Roots)

Abou Lagraa
Compagnie La Baraka
Ballet contemporain d'Alger
zo 9, ma 10, di 11 juni
Sun 9, Mon 10, Tue 11 June
Stadsschouwburg Amsterdam

The Pyre

Gisèle Vienne
vr 14, za 15 juni
Fri 14, Sat 15 June
Frascati

CRACKz (Dança Morta)

Bruno Beltrão
Grupo de Rua de Niterói
ma 17, di 18 juni
Mon 17, Tue 18 June
Westergasfabriek, Zuiveringshal
West

SHIROKURO

Tomoko Mukaiyama
Nicole Beutler
Jean Kalman
di 18 juni
Tue 18 June
Stadsschouwburg Amsterdam

Sacre du Printemps | Overture

David Dawson, Shen Wei
Het Nationale Ballet
za 15-za 22 juni
Sat 15-Sat 22 June
Het Muziektheater Amsterdam

© Holland Festival, 2013
Niets uit deze uitgave mag op
welke wijze dan ook worden
vermenigvuldigd en/of openbaar
gemaakt zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van
het Holland Festival.

*No part of this publication may be
reproduced and/or published by any
means whatsoever without the prior
written permission of the Holland
Festival.*